

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6077/2020
09.12.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Данијеле Николић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Зоран Вилић и Витомир Виторовић, адвокати из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Дејан Копрић, адвокат из ..., ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4709/19 од 09.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 09.12.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 4709/19 од 09.06.2020. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу – Судска јединица у Богатићу П 4125/16 од 05.06.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилац власник и држалац по основу одржаја и наслеђа од свог оца сада пок. ВВ из ..., који је умро 01.12.1983. године, непокретности са уделом таксативно наведеним у том ставу, па је тужени дужан то признати и на основу предњег утврђења наведене непокретност са наведеним обимом удела исписаће се из листа непокретности број ... КО ... са имена оца тужиоца сада пок. ГГ из ... и уписаће се у јавним књигама РГЗ СКН на основу ове пресуде као својина тужиоца без даљег суделовања и одобрења туженика. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 169.800,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4709/19 од 09.06.2020. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је тужилац власник и држалац по основу одржаја и наслеђа иза свог оца покојног ВВ непокретности са обимом удела таксативно наведеним у том ставу, па је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове првостепеног парничног поступка у износу од 64.400,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 17.900,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11, 87/18), а испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. истог Закона, да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и тужени су рођена браћа и синови пок. ВВ преминулог 12.01.1983. године, иза чије смрти је расправљена заоставштина решењем Општинског суда у Богатићу О 21/84 од 01.11.1985. године. Учесници оставинског поступка су се сагласили шта представља заоставштину покојног оставиоца, која заоставштина је таксативно набројана у решењу. У тачци два решења наведено је да се по закону оглашавају наследници и то АА, ДД и ББ, те је наведено шта од имовине припада овим наследницима. Наследници су се прихватили наслеђа, а на расправи су уједно извршили и деобу наслеђене имовине, те је тужиоцу АА дата површина од 50 ари од парцеле у ... које носе бр. ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... и ... и то целом дужином пута на западу ка истоку до намирања површине, као и део кп. ... у кућном плацу по култури воћњак у површини од 0.07.55 ха која представља површину која залази за постојећи плац АА и целу кп. бр. ... КО Оставинским решењем је утврђено и шта од имовине припада ДД, а шта туженом ББ. ДД је са ББ закључила поравнање у предмету Р 13/90 дана 19.02.1990. године којим се саглашава да кп. ... кућни плац у површини од 0.16.27 ха коју је наследила по оставинском решењу, припадне предлагачу ББ, јер он ту парцелу држи и користи, те да је тај њихов споразум погрешно уписан. Према ЛН бр. ... за КО ..., наведене катастарске парцеле још увек се воде на ВВ, а међу њима и катастарске парцеле које су предмет тужбеног захтева тужиоца у овој парници. КП ... води се као село – воћњак 2. класе у површини од 0.16,49 ха, а остале парцеле су у Тужилац је као предлагач поднео према овде туженом као противнику предлагача предлог за деобу или уређење начина коришћења кп. ... у кућном плацу, у ком поступку је овде тужени изјавио да је у питању кп. ..., а не како је грешком у оставинском решењу наведено кп. ..., те да парцела залази за кућни плац предлагача овде тужиоца који носи број Ипак, у наставку тог поступка овде тужени није био сагласан да се уреди начин коришћења или деоба кп. ..., а решење којим је био уређен начин коришћења кп. ... по жалби је укинута, обзиром да је предмет деобе био споран.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца са образложењем да су се учесници оставинског поступка иза пок. ВВ прихватили наслеђа и извршили деобу заоставштине, те да су тада определили шта ко од учесника наслеђује, из којих разлога је првостепени суд закључио да је тужбени захтев тужиоца основан.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, јер је оценио да су испуњени услови за примену члана 211. став 1. и 2. ЗПП, обзиром да поред туженог ББ, тужбом није обухваћена – тужена и ДД која је по основу оставинског решења О 21/84 од 01.11.1985. године сувласник на кп. ..., ..., ... и ... са парничним странкама, па на

страни тужених нема потпуне процесне заједнице свих учесника материјално-правног односа. У односу на кп. ... другостепени суд је закључио да нема савесности тужиоца јер је тужилац знао да није искључиви власник наведене кат.парц., већ сувласник са туженим, па нема места примени члану 28. став 4. Закона парничном поступку.

Правилност закључка другостепеног суда за сада се не може прихватити као правилан, с обзиром да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 211. став 1. ЗПП прописано је да нужно супарничарство постоји ако по закону или због природе правног односа тужбом морају да се обухвате сва лица која су учесници материјално-правног односа. Ставом 2. прописано је да ако сва лица из става 1. овог члана нису обухваћена тужбом као странке, суд ће да одбије тужбени захтев као неоснован.

Другостепени суд је применио одредбу члана 211. став 1. и 2. ЗПП закључујући да тужбом у овој парници није обухваћена и ДД, законски наследник сада пок. ВВ, иако у списима предмета има доказа да је иста преминула 17.01.1996. године. Није утврђено ни да ли сада пок. ДД има законске наследнике или не и да ли је иста за живота располагала наслеђеном имовином по решењу О 21/84 од 01.11.1985. године деловима кп. ..., ..., ..., ..., ..., или не.

Одредбом члана 20. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем (став 1). Право својине стиче се и одлуком државног органа и на начин и под условима одређеним Законом (став 2).

Одредбом члана 28. став 4. наведеног закона прописано је да савестан држалац непокретности ствари на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година.

Одржај је оригинаран начин стицања права својине на основу државине одређеног квалитета и протеча времена. Државина представља фактичку власт на ствари, закон не дефиниште шта се подразумева под фактичком влашћу на ствари, али да би се радило о државини на основу које се одржајем може стећи право својине потребно је да држалац предузима радње на основу којих се основано може закључити да је држалац ствари, односно да се држалац према ствари понаша као власник. Код одржаја се ради о томе да једно лице има право својине, али нема државину ствари, а друго државину али не и својину. Одржај се заснива на невршењу права и служи да се отклони несклад између фактичког и правног стања. Постоје две врсте одржаја, редован и ванредни. За стицање права својине ванредним одржајем потребна је савесна државина ствари и протек рока од 20 година за непокретне ствари. Државина потребна за стицање права својине одржајем мора бити савесна. Законом је прописано да савесна државина постоји ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова. Савесна државина је услов за стицање права својине и код редовног и код ванредног одржаја. Држалац мора бити савестан за све

време трајања одржаја, а савесност се претпоставља, тако да држалац није дужан да доказује да је савестан, већ несавесност доказује онај ко се на њу позива.

Другостепени суд је закључио да тужилац није био савестан у државини, јер је знао да је сувласник са туженим на кп. ... иако је другостепени суд претходно навео да је ДД са туженим закључила поравнање у предмету Р 13/90 дана 19.02.1990. године којим се сагласила да кп. ... припадне цела предлагачу ББ, јер он ту парцелу држи и користи, те да је њихов споразум погрешно уписан у оставинском решењу. Из наведеног произилази да су остале неутврђене чињенице да ли је наведено поравнање Р 13/90 од 19.02.1990. године постало правноснажно или не (код чињенице да тужилац није био учесник у том поступку у коме ДД и овде тужени ББ мењају правноснажно оставинско решење О 21/84 од 01.11.1985. године које има статус пресуђене ствари), а самим тим и да ли је тужени постао власник кп. ... или не. Није утврђено да ли је након доношења оставинског решења и извршене споразумне деобе ангажован геометар, те да ли је сваки од наследника ушао у посед и државину добијеног дела непокретности и ко који део користи; да ли је заиста дошло до грешке у бројевима катастарских парцела – која катастарска парцела ком наследнику припада или не, а ако јесте да ли је тражена исправка оставинског решења, а није утврђено ни зашто се све непокретности још увек у катастру воде на име оставиоца ВВ. Дакле није утврђено да ли је након доношења наведеног оставинског решења тужилац ушао у посед и државину наслеђених делова катастарских парцела и да ли је тужилац у поседу и државини делова катастарских парцела које су предмет ове парнице или не и од када, односно нису цењени услови за испуњеност примене одредбе члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа, обзиром да је од стране другостепеног суда погрешно цењена само савесност тужиоца, јер се савесност истог претпоставља, тако да држалац није дужан да доказује да је савестан, већ несавесност доказује онај ко се на њу позива. Врховни касациони суд не прихвата ни правно становиште другостепеног суда да се сусвојина одржајем не може стећи на идеалном делу непокретности, јер то Законом о основама својинскоправних односа није искључено у смислу члана 13. наведеног Закона. Тек по утврђењу права сусвојине може се у ванпарничном поступку затражити физичка деоба непокретности.

Стога како због погрешне примене материјалног права нису расправљене одлучне чињенице за доношење одлуке о захтеву тужиоца, то је другостепена пресуда морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење, како би другостепени суд у поновном поступку отклонио указане неправилности и поново одлучио о жалби туженог.

Са изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија,
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић